

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

**Joachim Langens Verbesserte und Erleichterte
Lateinische Grammatica mit einem Paradigmatischen und
Dialogischen Tirocinio**

Lange, Joachim

Halle, 1755

VD18 12464023

Cap. III. De Reliqua Carminvm Distribvtione Et Appellatione.

urn:nbn:de:gbv:45:1-18565

POETICAE CAP. III
 DE RELIQUA CARMINUM
 DISTRIBUTIONE ET
 APPELLATIONE.

§. I. Ratione *materiae* carmen est varium: pro-
 ut materia est vel læta, vel tristes, vel laudatiua.

§. II. Ratione *materiae lætae* carmen præcipue est

1. *Genethliacum* seu natalicium, quod in honorem natalium conscribitur.
2. *Epithalamium* seu nuptiale, quo nuptiæ celebrantur.
3. *Propempticum* seu apobaterion, quod abeuntes votis bonisque ominibus prosequitur.

4. *Epinicium*, quo victoribus gratulamur.

§. III. Ratione *materiae tristis* carmen est

1. *Epicidium* seu funebre in defunctos.
2. *Epitaphium*, quod defuncti tumulo aut cippo inscribitur.
3. Huc accedunt *threni*, quibus euerfionem vrbi-
 um aut regionum lugemus.

§. IV. Ratione *materiae laudatiuae* carmen dicitur

1. *Hymnus*, quo Dei laudes celebrantur.
2. *Soterion*, quo Deo pro præstita ope ac salute gratias agimus.
3. *Onomasticon*, quod nominis alicuius laudibus absolvitur.
4. *Encomiasticon*, quod aliarum rerum vel personarum laudes describit. Huc pertinet
5. *Panegyricum*, quod publice in magna frequentia recitatur.

§. V. Ratione *materiae mediæ* ac promiscuæ carmen est

1. *Emblema seu morale*, picturæ vel symbolis additum. Talia sunt *Alciati*, *Camerarii* et aliorum.
2. *Epigramma* seu carmen breue et argutum.
3. *Ode* seu carmen breue lyricum, quod olim ad lyram et chelyn canebatur.
4. *Ænigmaticum*, quod rem obscuritate quadam ingeniose inuoluit.

§. VI. *Carminis ænigmatici* rursus varia sunt genera: huc enim refertur

1. *Anagramma* seu *anagrammatismus*, quo ex vnius vel plurium vocum litteris transpositis alias eruimus voces, easque in subiecto carmine applicamus vel explicamus: vt ex *Leopoldus*, *pello duos*.
2. *Eteostichon*, quod litteris numeralibus (I. V. X. L.C.D.M.) maiusculis certum annum designat.
3. *Acrostichis* seu *Acrostichon*, quod ex primis cuiusque versus litteris certas voces connectit.
4. *Palindromon*, quod antrorsum et retrorsum eodem aut prorsus alieno sensu legi potest: vt *Signa te signa, temere me tangis et angis.*

In Pium I Pontificem.

*Laus tua, non tua fraus: virtus, non copia rerum
Scandere te fecit hoc decus eximium.*

Retrorsum.

*Eximium decus hoc fecit te scandere rerum
Copia, non virtus: fraus tua, non tua laus.*

5. *Logogriphus*, quo diuersa ex eodem nomine significata eruuntur: vt *muscatum*.
Si caput est, cūrrit: ventrem coniunge volabit
Adde pedes comedes: et sine ventre bibes.
6. *Echo*, quod carminis genus in fine versus aut stropharum vltimas syllabas repetit: quæ præcedentem sententiam illustrant; aut sensum diuersum

sum, vel etiam contrarium, aut prorsus inexpectatum, inferunt.

§. VII. Præterea carmen varie appellatur et quidem

1. a versuum numero, vel *distichon*, *tristichon*, *tetradistichon* cet. Vnde porro a reuersione vocatur vel *distrophon*, *tristrophon*, *tetradistrophon*: quum post secundum, vel tertium aut quartum versum reuertimur aut potius conuertimur ad nouæ strophæ initium. Huc refer versus *intercalares*, qui post aliquot versus inserti repetuntur: vt *Incipe Mænalios mecum mea tibia versus*. Virg. ecl. 8, v. 21.
2. a forma seu compositione, vel *monocolon*, quod constat ex vno genere carminis: vel *dicolon*, quando duo carminum genera miscentur, vt hexametrum cum pentametro: vel *tricolon*, quum tria miscentur.

§. VIII. Tandem carmen est vel *exegeticum* vel *dramaticum*.

Exegeticum constat simplici et directa narratione: et rursus distingui potest in *didascalicum*, *ethicum*, *historicum*, *epistolicum*.

Dramaticum carmen seu *drama* sub personis fictis sine auctoris interlocutione rem narrat et rursus distinguitur in *comicum*, *tragicum* et *bucolicum*. *Comicum* seu *comædia* actiones læto repræsentat exitu: *tragicum* seu *tragædia* tristi: *bucolicum* autem est pastorale, quod *ἐκλογὴ* vocatur.

§. IX. Ratione soni versus, singulatim considerati, sunt

1. Vel *asperi et streperi*: vt (tum. Virg.
Monstrum horrendum, informe, ingens, cui lumen ademptum
At tuba terribili sonitu taratantara dixit. Enn.
2. Vel *sonori et emphatici*, qui concinna syllabarum et pedum modulatione pro dignitate et indole rei formantur, in quibus Virgilius fuit felicissimus: vt
Quadrupedante putrem sonitu quatit ungula campum.
Virg. Aen. l. 8, v. 596.
illi inter sese magna vi brachia tollunt.

Aere ciere viros martemque accendere cantu.

Sed fugit interea, fugit irreparabile tempus.

3. *Leonini seu rhythmici*, qui in medio et fine æqualiter desinunt, germanice die Knüttelverse, ab adfultu puerili, qui grauem dedecet poetam. Vt

Tempore felici multi numerantur amici:

Quum fortuna perit, nullus amicus erit.

Quum canis os rodit: socium, quem diligit, odit.

POETICAE CAP. IV

DE FIGVRIS POETICIS.

§. I. *Figura poetica magna ex parte etiam vocari possunt orthographica: et respiciunt in vocibus vel defectum, vel abundantiam, vel commutationem.*

§. II. Ad defectum referri potest

1. *APHAERESIS*, seu ablatio litteræ vel syllabæ a principio dictionis: vt *pone metum*, pro *depone*; *temnere*, pro *contemnere*.
2. *SYNCOPE*, quæ litteram vel syllabam e medio dictionis aufert: vt *Deum* pro *Deorum*, *repostum* pro *repositum*, *dixti* pro *dixisti*.
3. *APOCOPE*, quæ aliquid in fine aufert: vt *cura peculi* pro *peculii*; *nostin* pro *nostine*?
4. *ELISIO*, cum vocalis aut diphthongus in fine dictionis cum M aut sine eo, a sequente vocali aut diphthongo quasi eliditur, saltem dissimulatur: vt
Non facile est (facil est) *æqua commoda mente pati.*
Audendum est (audend est) *fortes adiunvat ipse Deus.*

Nota.

- 1) In concursu vocalium nulla litteræ H habetur ratio. Vt:
Vixque habet in nobis iam noua plaga locum. Ouid.
- 2) Quando vocalis aut diphthongus a sequente non eliditur, ista figura vocatur *hiatus metricus*: vt
Et succus pecori et lac subducitur agnis. Virg.
5. *SYNAERESIS* seu *CRASIS*, cum duæ syllabæ in vnam contrahuntur: vt *negoti* pro *negotii*. Stat sua cuique dies. Sic *huic* pro *huic*.
Seu lento fuerint aluearia (tetrasyllabum) *vimine texta.* Virg.